

SJEĆAM SE

Nika Pinter*

Vrijeme mladosti i zrelosti

Radije bih pisala dr.Miroslavu Tuđmanu opaske o napisanim tekstovima nego li ovaj tekst o njemu. Teško mi je pisati u perfektu. Sažeti sve zajedničke dane u rečenice zahtjevno je. Odabrala sam nekoliko detalja kojima mogu oslikati narav i nerv dr.Tuđmana.

Rasli smo i sazrijevali usporedno u razredima V. gimnazije u Zagrebu. Poznavali smo se. Imamo, imali smo, zajedničkih sjećanja na te dane. Vrijeme sazrijevanja nas je vodilo različitim putevima. Možda su putevi bili različiti, ali , ne rijetko su nas doveli na Zrinjevac, gdje smo u par riječi ispričali dane između dva susreta.

Bio je početak 1981., Mirinom ocu trajao je postupak na Županijskom sudu u Zagrebu. Suđenje je bilo po optužnici Okružnog javnog tužiteljstva u Zagrebu zbog „neprijateljske propagande“, a sve temeljem intervjuja koje je dao za strane novinare. Osobno saznanje o činjenicama u postupku nisam imala ,tek ono što je pisalo u novinama ili rečeno na televiziji.

Tada sam bila zamjenik okružnog javnog tužitelja. Na ulazu u zgradu Županijskog suda susreli smo se. On u dolasku, ja u odlasku sa suda. Miro je išao ocu u posjetu. Zastali smo, izmijenili pozdrave, samo sam mu rekla, znam

* Nika Pinter diplomirana je pravica, s 51 godinom radnog iskustva u pravosuđu, kao zamjenik tužitelja/državnog odvjetnika u sve tri instance, od 1998 odvjetnica, sudjelovala u pet obrana pred ICTY u različitim ulogama, subranitelj, branitelj, pravni asistent. I dalje je aktivna odvjetnica.

da ti je teško, nisam mu trebala objašnjavati da ne mogu pomoći niti na jedan način, on je sve razumio. Razumio je da „obični „ zamjenik tužioca, koji ne radi na predmetu nema pristup spisu, nema mogućnosti utjecati na tijek postupka niti saznati podatke, niti, sve da sam ih i znala, ne bih smjela iznositi ih. On je uvijek sve razumio o mogućnostima, htjenjima sugovornika i nikada nije očekivao nemoguće.

Susretali smo se tako na Zrinjevcu nakon te 1981., uz konvencionalne pozdrave i pitanja.

Od 1990. do 2000. nismo imali nikakav kontakt. Naprosto nismo išli istim putevima.

A kada su počela suđenja u Den Haagu, započela su naša intenzivna druženja. Uvijek je bio spreman dati obrazloženje nekog događaja, kontekst u kojem se radnja zbivala. Dozvolio je da njegove knjige *Priča o Paddy Ashdownu i Tuđmanovoj salveti, Vrijeme krivokletnika, Istina o Bosni i Hercegovini*, prevedemo, za potrebe prilaganja u dokaze.

Bio je jedna od rijetkih osoba u političkom životu koji je prepoznao ozbiljnost haških optužnica. Prvenstveno zbog mogućih , zapravo, izvjesnih stigma koje će Republika Hrvatska tim postupcima dobiti. Prepoznao je ozbiljnost optužbe i implikacije na Republiku Hrvatsku i Hrvate u BiH.

Kao aktivni sudionik u političkim i vojnim okolnostima tijekom agresije na Republiku Hrvatsku, pa i nakon završetka rata, prepoznao je smjer sudskih postupaka. Prepoznao je da se postupci ne vode kako bi se utvrdila istina, odnosno činjenice. Prepoznao je da je cilj postupaka usmjeren na osudu Republike Hrvatske i njezinih najviših dužnosnika, da se radi o političkom suđenju a ne suđenju osobama odgovornim za stvarne zločine koji su počinjeni. Pogotovo u odnosu na Hrvate u BiH i na Republiku Hrvatsku. Donesene presude potvrdile su njegove zaključke. U svojim je knjigama gotovo anatomske secirao političku

situaciju i sudske odluke. Pokazao je kako su presude bile sve samo ne donošenje pravde.

Bilo je lagano surađivati sa Dr. Tuđmanom. Artikulirao je problem i nije ostavljao dilemu koji mu podatak zapravo treba. Sređena, cjelovita misao činila ga je ugodnim sugovornikom. Ma kako ozbiljne bile teme o kojima smo razgovarali ili ih obrađivali, finom dozom humora začinio bi razgovor.

Posljednje smo poruke izmijenili u njegovoj bolesti. Par dana prije Nove godine rekao mi je da je prehladen, a zatim da i on i Vanja imaju Covid 19 jer je test pokazao da su pozitivni na virus. Na moju poruku, šaljem ti pozitivu da se što prije izvučeš, odgovorio mi je, „ja trebam negativu...“. To je taj njegov humor, u teškim trenucima okrenuti na šalu i nadati se negativnom corona testu. Dana 31. prosinca 2020. poslala sam mu poruku, kako vjerujem da sprema ludo opraštanje sa 2020. i da je na Braču.. Odgovorio mi je, između ostalog „...do jučer mi se smiješio respirator ali izgleda da je taj scenarij otpao..“ Vrijeme je pokazalo da je respirator bio jači.

Margaritas Ante Porcos

U pisanju nekoliko knjiga bila sam njegova „baza podataka“. Poriv da piše bila je kriminalizacija Domovinskog rata i politike Republike Hrvatske. Nije to bila obrana zbog obrane nego nesavladiva potreba da se iznesu činjenice i na temelju njih donese prosudba o političkim, socijalnim i vojnim okolnostima teških vremena između 1990. -1995.

Događaji ne mogu biti izvučeni iz konteksta jer se ne može dobiti cjelovita slika niti se može donijeti utemeljeni zaključak, njegova je teza.

Bilo je potrebno sagledati cjeloviti, a ne parcijalni kontekst događanja, nužno je bilo pokazati kako se ponašala

međunarodna zajednica, što su bitni faktori u svjetskoj politici činili, govorili o događanjima na području BiH. Bilo je potrebno pokazati i kako su osobni interesi pojedinaca iz političkog života Hrvatske prevalirali nad interesima države čiji su predstavnici bili.

Pravni, povijesni i politički je interes da se navodi u optužnicama o širokom i sistematičnom napadu i udruženom zločinačkom pothvatu pobijaju činjenicama jer je to interes hrvatskog naroda u BiH pa i u Republici Hrvatskoj.

Nije se dr. Tuđman štedio ni intelektualno niti fizički u nastojanjima da sistematski i cjelovito u svojim knjigama objedini sve dostupne i nesporne činjenice kako bi pokazao da je ocjena uloge Republike Hrvatske i najviših političkih predstavnika u ratu u BiH programirana i sistematski prezentirana laž o Domovinskom ratu i ulozi Republike Hrvatske.

Iako bi se moglo zaključiti da je to bio uzaludni trud, jer su se činjenice opisane i iznesene u knjigama zanemarivale i zaustavljale pred zidom neprihvatanja, vjerujem da će vrijeme pokazati značaj i vrijednost napisanog. Činjenice su tvrdoglave i protek vremena na njih nema utjecaja, ma koliko se trudili da ih negiramo.

Imala sam sreću i privilegiju da me je Dr. Miroslav Tuđman smatrao svojom prijateljicom, osobom od povjerenja, pouzdanom osobom kojoj je povjerio, u odnosu na ratna zbivanja u Bosni i Hercegovini, prikupljanje građe za analize koje je pretočio u knjige.

Dr. Tuđman nije docirao, nije nametao mišljenje, nego je sakupio i izložio dokumente kojima je ukazivao na činjenice koje pobijaju plasirane neistine i poluistine a koje su se valjale i po medijima i nisu bile pobijane od politike. Iako je imao sve razloge da bude ogorčen, zajedljiv, razočaran, nije dopustio da ga takva stanja preplave.

Dr.Tuđman posjedovao je zavidno intelektualno poštenje. Nepomirljivo i neumorno je tragao za dokazima o znanim mu činjenicama. Znao je da na interpretaciju činjenica ne može utjecati. To i nije bio njegov cilj.